

Evitar la competència pels serveis públics

A principi d'abril, la consellera d'Acció Social i Ciutadania de la Generalitat de Catalunya, Carme Capdevila, va presentar les bases del Pacte Nacional per a la Immigració. La iniciativa és una de les peces clau de l'executiu tripartit per a encarar el repte de gestionar políticament i socialment la darrena onada migratòria que ha rebut Catalunya. Els discursos benintencionats que presentaven la immigració com una oportunitat per a la diversitat cultural han quedat sobrepassats per la realitat: una societat receptora que ha vist que els principals serveis socials de l'estat del benestar, com ara el sanitari, l'educatiu o l'assistencial, patien un estrès arran de l'augment d'usuaris provinents de les noves onades migratòries.

Les xifres que es desprenen de l'empadronament mostren que a Catalunya hi ha 1.138.427 persones amb nacionalitat estrangera. Aquesta xifra indica un increment, respecte a l'any passat, de 166.000 persones. A més a més, totes les previsions assenyalen que l'arribada de nous immigrants no s'aturarà, malgrat que alguns analistes consideren que l'etapa de recessió econòmica podria reduir aquest flux de creixement de nova població.

Aquesta situació aboca les administracions públiques a mirar de donar-hi respostes. En el cas del govern de la Generalitat de Catalunya, la fórmula que es vol trobar és a través de l'impuls del Pacte Nacional per a la Immigració. Aquesta iniciativa, segons la consellera Carme Capdevila, ha de servir per a garantir a tothom un accés adequat als sistemes de salut, educació i de serveis socials, a fi d'evitar conflictes i afavorir la cohesió social. En la majoria de casos, darrere els problemes de caràcter xenòfob, hi ha dificultats en l'accés als serveis socials públics. Uns conflictes que

Més enllà de les interpretacions més o menys benintencionades, l'augment de la immigració ha anat situant-se en la percepció de l'opinió pública com un 'problema' que cal resoldre. A Catalunya, la Generalitat promou un Pacte Nacional per a la Immigració, que vol crear el consens social necessari per a afrontar un repte complicat: afavorir els processos d'integració.

es produeixen principalment entre els sectors socials autòctons amb una capacitat econòmica mitjana i mitjana-baixa, que han vist com amb les onades migratòries, s'ha ressentit el seu ús de determinats serveis, de manera que s'estableix una competició pels serveis públics entre aquests dos segments socials.

Per això, la voluntat de l'executiu català és que les accions d'aquest pacte per la immigració abastin tota la població i no tan sols les persones novingudes, amb actuacions de

caràcter integral, que abordin els diversos factors que intervenen en els processos migratoris.

Atesa la complexitat de la gestió del fenomen, es pretén assolir un pacte estable, que no sigui modificat per les conjuntures polítiques ni els possibles canvis de color polític dels governs, i es planteja amb vista als vint anys vinents. Per això, tot just ara s'ha acabat un procés de presentació i de debat de les bases de la proposta per tot el territori de Catalunya. L'objectiu és mirar de teixir les màximes complacitats per a establir un consens com més ampli millor. Un consens que, segons el Departament, es pot bastir a partir de la coresponsabilitat del conjunt de la societat catalana, amb la participació dels diversos agents socials i polítics —els partits polítics (que haurien d'arraconar les rivalitats i afavorir l'entesa), el govern i la resta d'administracions de Catalunya, a més de les entitats, els sindicats i les patronals.

El pacte també pretén impulsar propostes per a fer les reformes legislatives oportunes en aquelles matèries en les quals la Generalitat no tingui competències, però que puguin ser determinants per a la integració de la immigració o per a la cohesió social.

Entre els principis que regeixen aquesta iniciativa, hi ha el fet de considerar la immigració no pas com un problema sinó com una realitat, com un fet estructural i definitori de la societat catalana actual. Així mateix, hom vol arribar a un model de convivència que es basi en l'equilibri entre "la valoració positiva de la diversitat" i la necessitat d'establir uns elements de cohesió recolzats en una "cultura pública comuna".

Més enllà de cercar fórmules i accions per a ordenar els fluxos migratoris, un dels eixos clau del Pacte Nacional per la Immigració és de fixar la necessitat "d'evitar la competència pels recursos públics". Per això parla de crear un servei universal d'acollida, que informi els nouvinguts i els faciliti el coneixement del context cultural i social de Catalunya. També planteja la necessitat de facilitar els recursos lingüístics als serveis d'acollida perquè els immigrants puguin

ser atesos, sense deixar de garantir que el català sigui la llengua vehicular del servei. Però el moll de l'ós de les accions és segurament la voluntat d'enfortir els serveis públics bàsics i les prestacions socials, a fi d'evitar la competència entre població nouvinguda i la resta, a més de crear mecanismes que detectin les necessitats i les situacions crítiques que puguin sorgir de competència per aquests serveis públics i socials.

Aquestes són algunes de les moltes mesures que preveu el document de bases del Pacte Nacional per a la Immigració (es proposa el reforç de 65 polítiques vigents i 50 mesures noves). Ara caldrà que els diversos actors polítics i socials implicats assumeixin la necessitat d'establir aquest consens. I, un cop establert, caldrà mirar el calaix de l'administració catalana per veure amb quins recursos es compta veritablement per a impulsar una iniciativa d'aquesta ambició. I, una altra vegada, el model de finançament –que ara es renegocia a Madrid– determinarà la capacitat real de la societat catalana per fer front a un repte crucial: la integració de la nova immigració i la cohesió social.

Enric Rimbau

Polítiques d'integració a les Balears

Les Illes tenen el 45% de la seva població que és d'origen forà. Tant estranger com espanyol, quasi meitat i meitat. Tanmateix, el govern balear no disposa –com cap altre govern autònom– de competències per a regular aquest fenomen social, el més important que ha afectat l'arxipèlag en tota la història contemporània. Aleshores, per a procurar-ne la integració, no té cap més remei que aplicar polítiques per animar els immigrants a entendre que cal que s'integrin. Ho fa per mitjà de campanyes de publicitat i de cursos de català. Aquests cursos s'organitzen cada any, adreçats tant a espanyols com, especialment, a estrangers. Val a dir que el curs passat el nombre d'estrangers que s'hi apuntaren va ser molt baix.

Quant a la publicitat, justament ara s'ha emprat una gran campanya institucional a càrrec del govern per a totes les Balears, i a Mallorca també per part del consell insular i de l'Ajuntament de Palma. Per una banda, les institucions acullen la reivindicació expressada per l'Obra Cultural

Balear a la darrera diada –17 de maig–, perquè insten tota la ciutadania a expressar-se en català “pertot”. Margalida Tous, directora general de Política Lingüística, presentà la campanya la setmana passada dient que era un intent de “prestigiar el català socialment”, per tal que els ciutadans l'emprin a qualsevol indret i sota tota circumstància. Per un altre costat, la campanya a Palma, on menys s'usa el català, s'adreça molt especialment als immigrants. Segons la responsable de Cultura a l'ajuntament, Nanda Ramon, que aprenguin i usin català “és la millor manera de no discriminar-los”.

Curiosament, i malgrat la campanya engegada, no són pas pocs els càrrecs institucionals que parlen habitualment i públicament en castellà. Sobre això, un càrrec nacionalista va fer no fa gaire una gestió davant la direcció del PSOE perquè els seus càrrecs que no parlen en català ho facin –per exemple, un dels portaveus parlamentaris, Antonio Diéguez, i la portaveu del govern, Margarita Nàjera. La resposta va ser que els trametrien la petició, però que no oblidàs que “nosaltres som el PSOE”.

Miquel Payeras